

Vinkkejä vastuullisuus- viestintään

Käsikirja matkailuyrittäjille
markkinoinnin ja viestinnän tueksi

Visit Finland

Sisällysluettelo

1. EKOLOGISESTI KESTÄVÄ MATKAILU.....	5
Ympäristö.....	6
Vesi.....	7
Ilma.....	8
Maa.....	9
Metsä.....	10
Cleantech.....	11
2. TALOUDELLISESTI KESTÄVÄ MATKAILU.....	12
Koulutus.....	13
Kestävä kilpailukyky.....	14
Taloudellinen ja yhteiskunnallinen vakaus.....	15
3. SOSIO-KULTTUURINEN KESTÄVYYS.....	16
Tasa-arvoinen ja onnellinen yhteiskunta.....	17
Paikallisen kulttuurin ja tapojen arvostaminen.....	19
4. EETTISYYS	20
5. SYVENTÄVÄT ARTIKKELIT.....	22
<i>Suomen matkailuyritykset mukaan ilmastotalkoisiin.....</i>	24
<i>Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa.....</i>	28
<i>Suomessa on maailman suurin luomukeruualue ja EU:n puhtainta ruokaa.....</i>	31
<i>Sosiokulttuurinen vastuullisuus haastaa matkailuyritykset.....</i>	34
<i>Luonnon ja ihmisen välisen yhteyden säilyminen kestävä tulevaisuuden ehtona.....</i>	38
<i>Kiertotalous tulee apuun, kun kulutus kasvaa ja resurssit pienenevät.....</i>	40

Lukijalle

Onneksi olkoon – olet matkailuyrittäjänä maassa, josta löytyy paljon hyvää viestittävää!

Matkailu on maailmanlaajuisesti yksi nopeimmin kasvavista elinkeinoista. Suomi nähdään kiinnostavana kohteena, ja matkailu Suomeen on huimassa nousuvireessä.

Matkailu työllistää ja tuo monia myönteisiä vaikutuksia alueelle. Alan yrittäjien tulee muistaa myös kestävä kehityksen periaatteet ja ottaa huomioon ympäristö, luonnonvarat ja paikalliset asukkaat. Vastuullisuutta arvostetaan ja siitä voi olla hyötyä myös taloudellisesti.

Suomesta on lukuisa joukko tutkimuksiin perustuvia, kestävä kehityksen argumentteja, joista voimme olla todella ylpeitä. Olemme keränneet niitä tähän käsikirjaan ja voit hyödyntää niitä myös omassa markkinoinnissasi ja viestinnässasi. Erillisestä yrittäjän työkalupakista löytyy käytännön työkaluja vastuulliseen yritystoimintaan.

Suomalaista matkailutoimintaa voi vaalia ja kehittää vain yhdessä. Jokaisella toimijalla on nyt mahdollisuus kantaa kortensa kekoon!

Oppaan sisällön on tuottanut Visit Finland ja Business Finland Oy Visit Finlandin toimeksiannosta: Anu Nylund, Mood of Finland

Matkailu lukuina

Kansainvälisten matkojen määrä ylitti miljardin rajan vuonna 2012, ja vuonna 2030 maailmassa arvioidaan tehtävän jo 1,8 miljardia ulkomaanmatkaa. Matkailuteollisuus tuottaa globaalilla tasolla noin 10 % bruttokansantuotteesta.

Vuonna 2017 ulkomailla asuvat tekivät yhteensä 8,3 miljoonaa matkaa Suomeen ja kansainväliset yöpymiset kasvoivat ennätyselliset 14 % nousseen uuteen ennätykseen (6,6 miljoonaa).

Eniten matkailijoita Suomeen tulee yhä Venäjältä, Saksasta, Ruotsista, Britannian ja Kiinasta.

Suomessa matkailuala työllistää noin 140 000 ihmistä ja luvun arvioidaan nousevan 180 000 vuoteen 2025 mennessä.

Lähde:
Maailman matkailujärjestö (UNWTO)

1

Ekologisesti kestävä matkailu

Parhaimmillaan matkailu parantaa luonnon arvostusta ja ohjaa varoja tärkeään asiaan: ympäristön suojeluun. Ekologisesti kestävä toiminnan tavoitteena on tuottaa mahdollisimman vähän haittaa ympäristölle, tuoda hyötyjä alueelle sekä varmistaa luonnon resurssien riittäminen myös tuleville sukupolville.

Ilmastonmuutos on globaali, yhteinen ongelma, jonka hidastaminen on yksi ekologisesti kestävä matkailun tavoitteista. Nykyisellä kehityksellä ilmaston arvioidaan lämpenevän jopa viisi celsiusastetta tämän vuosisadan aikana. Kansainvälisellä ilmastopöytäkirjalla yritetään saada aikaan toimia, joilla kasvihuonekaasupäästöt saadaan tiputettua puoleen vuoteen 2030 mennessä ja fossiilisten polttoaineiden käytöstä halutaan eron kokonaan; joissakin skenaarioissa tulisi hiilineutraalin yhteiskunnan olla totta jo 2050-luvulla.

Matkailualan yritykset vaikuttavat ekologiseen kestävyteen tekemällä pitkäkestoisia energiantuotannon ratkaisuja. Matkakohteiden ja -alueiden suunnittelussa voidaan käyttää ns. kantokykyluokitusta eli laskea, kuinka paljon kulutusta alue kestä ja kuinka suurelle matkailijajoukolle voidaan rakentaa. Tällöin tarkastellaan esimerkiksi sitä, riittääkö puhdasta vettä, onko jätehuolto, miten energia tuotetaan, sopiiko alueen maa rakentamiselle ja häiritäänkö alueen luontoa ja ekosysteemejä. Tehokas keino rajoittaa kävijämääriä on pitää majoituskapasiteetti kohtuullisena.

Ympäristö

Ympäristöllä tarkoitetaan luonnonympäristön, rakennetun ympäristön ja sosiaalisen ympäristön muodostamaa kokonaisuutta. Vastuullinen matkailu ottaa huomioon nämä kaikki elementit.

- ! **Suomi on maailman vihreimpien maiden joukossa.**
- ! **Suomi on uusiutuvan energian käytössä EU:n kärkimaita.**

Environmental Performance Indexin (EPI) mukaan Suomi on maailman kymmenen vihreimmän maan joukossa ja Environmental Health -osa-alueessa maailman paras. Lisäksi Pollution Indexin mukaan Suomi on ilmaltaan ja ympäristöltään maailman puhtain.

- ! **Suomessa jopa 92 % pulloista kierrätetään.**

Suomessa on korkea kierrätysaste. Muovipullot päätyvät yhden käyttökerran jälkeen kierrätykseen.

- ! **Suomessa on maailman ensimmäinen kiertotalouden tiekartta.**

Kiertotalous maksimoi materiaalien ja niiden arvon säilymisen kiertossa mahdollisimman pitkään: tuotteiden tuputtamisen sijaan ansainnan perustaksi nousevat palvelut sekä digitaaliin ratkaisuihin perustuva älykkyyks.

Suomen sähköstä noin 35 % tuotetaan uusiutuvilla energianlähteillä, ja täällä uusiutuvan energian painopiste on selkeästi myös puussa ja bioperäisissä kierrätyspoltoaineissa. Suomen tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä uusiutuvan energian osuus loppukulutuksesta ylittää noin 50 % ja energian hankinnan omavaraisuus 55 %.

Suomi, jonka haluamme 2050-yhteiskuntasitoumus

Yhteiskuntasitoumus on keskeinen väline YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelman toteuttamisessa eli pitkän aikavälin tahtotila tulevaisuuden Suomesta.

Lue aiheesta lisää sivulta 24 alkavasta artikkelista **Suomen matkailuyritykset mukaan ilmastotalkoisiin** sekä sivulta 38 alkavasta artikkelista **Kiertotalous tulee apuun, kun kulutus kasvaa ja resurssit pienenevät.**

Kuva: Eeva Mäkinen

Kuva: Juho Kuva

Vesi

Voimme olla ylpeitä suomalaisesta vedestä. Vuoteen 2050 mennessä väestö tarvitsee arviolta 70 % enemmän ruokaa ja yli 50 % enemmän vettä kuin vuonna 2010. Suomi on edelläkävijä myös vesiosaamisessa ja -teknologiassa ja tälle osaamiselle uskotaan olevan maailmanlaajuisia kysyntää tulevaisuudessa.

- ! **Suomi on maailman vesirikkain maa.**
- ! **Suomi on maailman ainoa maa, jossa kaikki satamat jäätyvät talvella.**

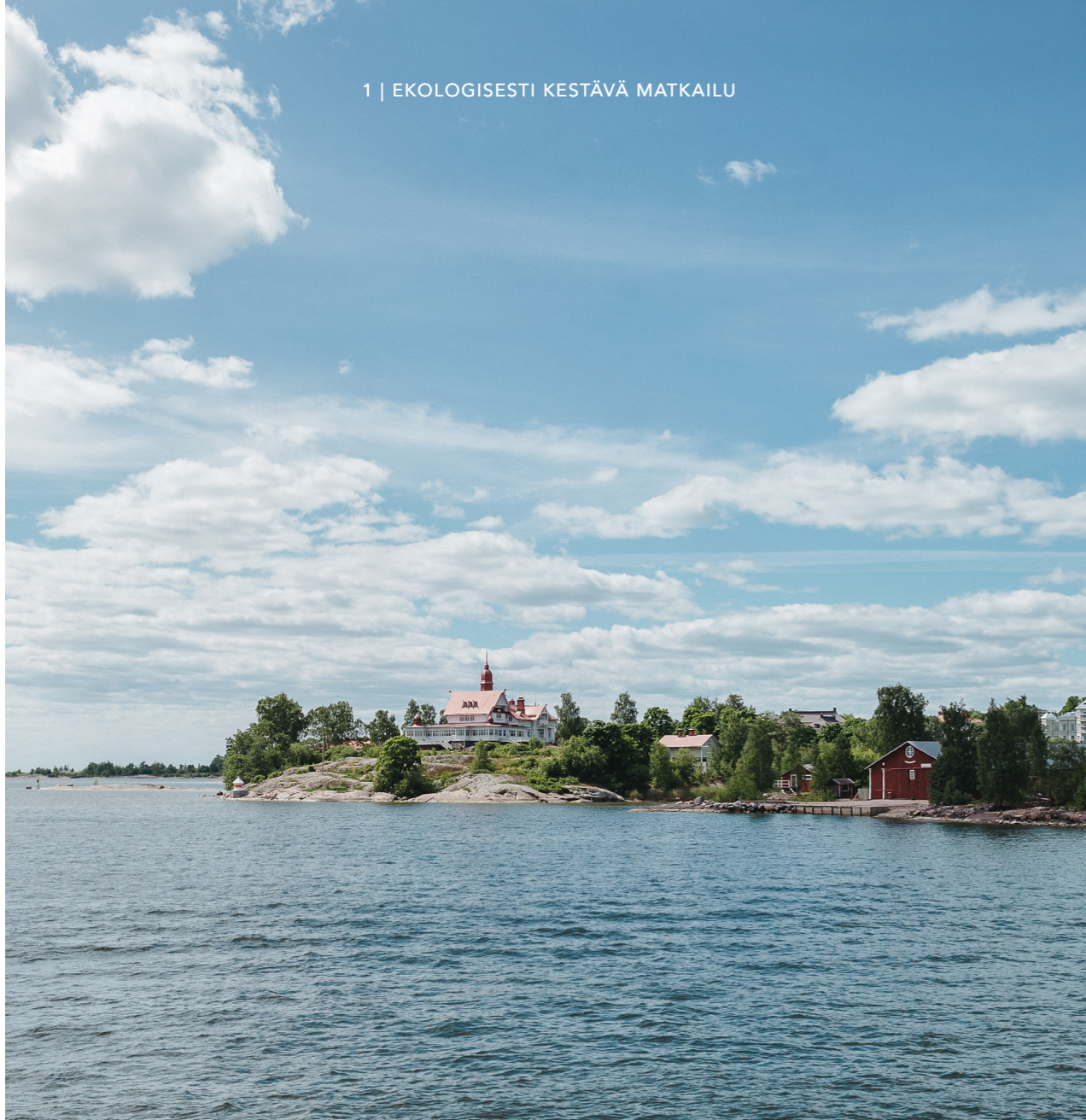
Suomessa on 187 888 järveä, 336 000 km rantaviivaa, 178 947 saarta, 32 383 lähdettä ja 647 jokea. Suomen maapinta-alasta noin 10 % on sisävesien peittämää.

- ! **Suomessa on maailman puhtain vesi.**

Suomessa myös veden puhtauteen ja suojeluun panostetaan eniten maailmassa. Suomessa on erittäin paljon hyvälaatuista raakavettä; noin 60 % juomavedestä on peräisin pohjavedestä ja loput juomavedestä saadaan pintavesistä eli järvistä ja joista. Peräti 80 % järvivedestä ja 40 % prosenttia jokien vesistä on luokiteltu hyväksi tai erinomaiseksi.

Suomi sijaitsee kokonaan 60. leveyspiirin pohjoispuolella ja on ainoa maa, jolla ei ole ympärivuotista avomeriyhteyttä. Olosuhteiden pakosta Suomesta onkin kehittynyt maailman johtava jäänmurtamisen osaaja. Ensimmäinen jäänmurtaja otettiin käyttöön Suomessa vuonna 1890, ja ensimmäinen jäänmurtaja rakennettiin Suomessa vuonna 1939. Maailman jäänmurtajista 80 % on käytetty suomalaista suunnittelua ja 60 % laivoista rakennetaan Suomessa.

Lue aiheesta lisää sivulta 28 alkavasta artikkelista **Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa.**

Kuva: Aku Pöllänen

Ilma

Puhdas ilma on luonnonvara, jota valitettavan monilla ei asuinympäristössään ole. Ilma, ilmanlaatu ja ilmastonmuutos ovat tärkeitä indikaattoreita ympäristön tilasta. Ilmanlaatua mitataan Suomessa yhteensä 90 mittauspisteessä ja sitä voi seurata reaaliajassa Ilmatieteenlaitoksen verkkopalvelussa.

WHO:n tutkimuksen mukaan Suomessa on maailman kolmanneksi puhtain ilma.

WHO:n aineistoon koottiin pienhiukkasten mittaustiedot 3 000 paikkakunnalta sadasta eri maasta vuosilta 2008–2014.

Suomesta löytyy paikka, jossa on absoluuttisesti mitattu maailman puhtain ilma.

Maailman puhtain ilma on mitattu Pallas-Yllästunturin kansallispuistossa, Sammaltunturissa Muonion kunnan alueella.

Maa

Suomessa on kolmanneksi eniten tilaa ihmistä kohden Euroopassa.

Suomessa asuu keskimäärin 18 ihmistä neliokilometrillä. Suomea vähemmän asutaan vain Islannissa (3,3 as. per km²) ja Norjassa (17 as. per km²).

Suomen kallioperä on Euroopan vakainta ja vanhinta.

Maapallon ikä on noin 4 600 miljoonaa vuotta ja sen vanhimmat kivet, eräät Kanadasta löydetyt gneissit, ovat hieman yli 4 000 miljoonaa vuotta vanhoja. Suomen vanhimmaksi kiveksi on todettu noin 3 500 miljoonaa vuotta vanha Pudasjärven Siuruan trondhjemiittinen gneissi.

Suomessa on maailman pienin riski altistua luonnononnettomuuksille.

Suomessa ei esiinny esimerkiksi suuria pyörremyrskyjä, maanjäristyksiä tai tulvia.

Suomessa on EU:n puhtainta ruokaa.

Suomen luvut on koottu 2 193 näytteestä, joista 575 oli kotimaassa tuotettuja. Yhdestäkään suomalaisesta tuotteesta ei mitattu turvarajan ylittäviä jäämäpitoisuuksia.

Suomessa on maailman suurin tilastoitu ja sertifioitu luomukeruualue.

Suomen luomukeruualue on 11,6 miljoonaa hehtaaria eli 30% maailman kaikesta luomukeruualueesta ja lähes 38% Suomen maapinta-alasta.

Geoenergialla voisi korvata kaikkien Suomen kiinteistöjen käyttämän fossiilisen energian.

Koko Suomessa maanpinnan keskilämpötila on plussan puolella, pohjoisessa 2-3 celsiusastetta ja etelässä 6-8 celsiusastetta. Käytännössä geoenergiaa voitaisiin siis hyödyntää lämmitykseen koko maassa, toki etelässä paremmalla hyötysuhteella kuin aivan pohjoisosissa.

Lue aiheesta lisää sivulta 28 alkavasta artikkelista **Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa** ja sivulta 31 alkavasta artikkelista **Suomessa on maailman suurin luomukeruualue ja EU:n puhtaita ruokaa.**

Lue aiheesta lisää sivulta 28 alkavasta artikkelista **Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa.**

Metsä

Matkailijalle Suomen metsät ovat kiinnostava elementti. Metsät ovat kaunista katseltavaa, ja parantavat ilman laatua ja sitovat hiiltä. Metsissä liikkuminen ja oleskelu edistää terveyttä.

! Suomi on Euroopan metsäisin ja maailman kymmenenneksi metsäisin valtio.

Maapallon maa-alasta 30 % eli 39 miljoonaa neliökilometriä on metsien peitossa. Suomen metsäala suhteutettuna koko maapinta-alaan on 72 %.

! Tiukasti suojeltujen metsien määrällä ja osuudella metsäpinta-alasta mitattuna Suomi on Euroopan kärjessä.

Suomalaista metsäluontoa suojellaan jättämällä ekologisesti arvokkaita luontokohteita talouskäytön ulkopuolelle. Kaikkiaan 12 % metsistä on suojeltu. Suojeltujen metsien pinta-ala koostuu lakisääteisten suojelualueiden metsistä sekä talousmetsien monimuotoisuuden suojelukoh-teista. Luonnonpuistot ovat pääosin yleisöltä suljettuja. Suomen talousmetsistä lähes 90 % on sertifioitu PEFC-järjestelmän mukaan. Valtion suojelualueita käyttävät yrittäjät sitoutuvat noudattamaan kestävän matkailun periaatteita.

Jokamiehen oikeudet antavat jokaiselle mahdollisuuden liikkua luonnossa, mutta velvoittavat vierailijoita liikkumaan häiritsemättä tai jättämättä jälkiä metsään.

Kuva: Teemu Tretjakov

Kuva: Janne Ylitalo

Cleantech

Suomessa on vuosikymmeniä osattu kehittää ympäristöä säästäviä ratkaisuja, sillä kylmä ilmasto, pitkät etäisyydet ja omien fossiilisten energialähteiden puute ovat pakottaneet toimimaan säästeliäästi niin energian kuin kustannusten suhteen. Kun korkea teknologia, luonnonvarojen tehokas käyttö ja vahva ympäristöosaaminen yhdistyvät, syntyy kansainvälisen tason kilpailukykyä.

! Suomi on sijoittunut toiseksi cleantech-alan kasvuyritysten innovatiivisuutta mittaavassa selvityksessä.

Global Cleantech Innovation Index -selvityksessä painotettiin erityisesti energiatehokkuutta ja liikennesektoria. Sen lisäksi pisteitä sai esimerkiksi uusiutuvan energian mahdollisuuksista sekä yritysten verkostoitumis- ja rahoitusmahdollisuuksista.

2

Taloudellinen kestävyys matkailussa

Taloudellisella kestävyydellä ihmisen toiminta sopeutetaan luonnon ehtoihin niin, että taloudellista kehitystä ei pysäytetä, vaan matkailu edistää alueen elintason nousua. Matkailuyritys hyödyttää aluetta taloudellisesti tarjoamalla töitä paikallisille ja varmistaen näin verotulojen jäämisen omalle alueelle. Vastuullinen yritys toimii alueella pitkän ajan tähtäimellä ja valitsee ympäristön kannalta tärkeät investoinnit nopean taloudellisen hyödyn sijasta.

Taloudellisesti kestäväällä tavalla toimiva yritys ei tee kertakäyttöhankintoja, vaan investoi tuotteisiin ja resursseihin, joiden käyttöikä on pitkä ja joita voi tarvittaessa korjata.

Suomen matkailustrategian mukaisesti taloudellisen kestävyuden kivijalkana on yritysten kannattavuuden parantaminen ja investointikyvyn kohoaminen. Matkailuteollisuudella on merkittävä rooli suomalaisessa kansantaloudessa ja se on eniten kasvava vientiteollisuuden rinnastettava työllistäjä. Suomen matkailu on aloittanut menestystarinan luomisen, jonka

päähenkilöitä ovat ihmiset ja tärkeimpänä toimintaympäristönä aito luonto. Menestys vaatii tuekseen taloudellista vakautta, koulutusta ja yrittäjyyden tukemista.

Suomen strateginen päätös on se, että emme pyri massamatkailumaaksi, vaan haemme menestystä erikoistumalla. Kansainvälisen pääomasijoitustoiminnan odotetaan kiinnostuvan Suomesta erikoistumisen ja kannattavuuden kasvun myötä, mikä osaltaan vähentää velkavetoista investointitarvetta. Taloudellisen kestävyuden periaatteiden mukaisesti sijoitustoimintaa tehdään harkiten, muut kestävyuden osa-alueet huomioiden.

Kuva: Julia Kivelä

Koulutus

! Suomen peruskoulutus on maailman parasta.

Suomen koulutuksen menestystekijöitä ovat:

- Suomessa ei ole yksityiskouluja, joten koulujen ei tarvitse kilpailla keskenään, vaan ne voivat tehdä yhteistyötä.
- Opettajan ammattia arvostetaan, eikä se ole alipalkattu ala.
- Opetussuunnitelmien uudistukset perustuvat tutkimuksiin, eikä niihin liity poliittista latausta.
- Suomessa ei pelätä kokeiluja; opettajat voivat päättää, mitä metodeja käytetään ja mitä ei.
- Välitunneista pidetään kiinni; oppilaat pääsevät ulos ja liikkumaan.
- Kotitöitä ei ole paljon, vaan oppiminen tapahtuu pääosin koulussa.
- Kaikille taataan samansisältöinen esikoulu.

! Suomi on OECD-maiden kärki-maa koulutuksessa.

Suomi saa korkeimmat yhteenlasketut pisteet, kun huomioidaan:

- 25-64-vuotiaiden koulutustaso (Suomessa 87 % on vähintään toisen asteen koulutus suoritettu)
- opiskelijoiden osaaminen (PISA-tulokset lukemisesta, matematiikasta ja luonnontieteistä)
- koulutukseen käytetyt vuodet (Suomessa lähes 20 vuotta)

! Suomalainen koulutus vastaa tulevaisuuden tarpeisiin kolmanneksi parhaiten maailmassa.

! Suomi on maailman lukutaitoisin maa.

Pohjoismaat ovat lukutaitoisimpia maita. Suomen jälkeen sijoittuvat Norja, Islanti, Tanska ja Ruotsi.

Kestävä kilpailukyky

Suomi on innovatiivinen ja kilpailukyinen maa, jossa on hyvät edellytykset yrittäjyydelle.

- ! Suomen kestävä kilpailukyky on maailman kolmanneksi paras.
- ! Suomi on Euroopan kolmanneksi paras maa yritystoiminnalle.
- ! Suomessa on maailman kolmanneksi paras talousympäristö liiketoiminnan kasvuille.
- ! Suomi on maailman neljänneksi innovatiivisin maa.

Kuva: Olli Oilinki

Kuva: Julia Kivelä

Taloudellinen ja yhteiskunnallinen vakaus

Suomea voidaan pitää vakaana ja turvallisena matkailumaana.

- ! Suomen poliisi ja sisäinen turvallisuus ovat kokonaisuutena maailman toiseksi parhaat.
- ! Suomi on maailman vakain valtio.
- ! Suomi on maailman vapain maa, Norjan ja Ruotsin ohella.
- ! Suomen sosio-taloudellinen haavoittuvuus on toiseksi alin, ja maan kyky selviytyä sosio-taloudellisista haasteista on maailman toiseksi paras.

3

Sosio- kulttuurinen kestävyys matkailussa

Sosio-kulttuurisen kestävyden tavoitteena on säilyttää kulttuurien moninaisuuden ja kehittymisen mahdollisuus sukupolvesta toiseen, säilyttää yhdenvertaiset mahdollisuudet elää tasapainoista elämää ja mahdollistaa hyvinvointi ja perusoikeuksien toteutuminen kaikille. Kannatetaan siis paikallisia palvelujen tuottajia ja osoitetaan arvostusta paikallisuudelle. Huolehditaan myös reiluista ja tasa-arvoisista työolosuhteista.

Lue aiheesta lisää sivulta 28 alkavasta artikkelista **Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa** ja sivulta 34 alkavasta artikkelista **Sosiokulttuurinen vastuullisuus haastaa matkailu yritykset**.

Kuva: Katja Lösönen

Tasa-arvoinen ja onnellinen yhteiskunta

Suomi on tunnetusti tasa-arvon mallimaa, jossa tutkimusten mukaan asuu myös onnellisia ja tyytyväisiä ihmisiä.

- ! Suomi on inhimillisen hyvinvoinnin vertailussa maailman paras maa.
- ! Suomi on maailman onnellisin maa.
- ! Suomi on maailman toiseksi tasa-arvoisin maa.
- ! Suomalaiset ovat eurooppalaisista toiseksi tyytyväisimpiä elämäänsä.

Paikallisen kulttuurin ja tapojen arvostaminen

Suomi on mielenkiintoinen vastakohtien ja vahvan oman kulttuurin sekä identiteetin maa. Vastakohtat juontavat juurensa historiasta; lännen ja idän vaikutukset näkyvät edelleen arkkitehtuurissa, gastronomiassa ja taiteessa. Pohjoinen sijaintimme on totuttanut meidät elämään vastakohtien kanssa; kesän yöttömät yöt muuttuvat talven kaamokseen ja talven pakkasissa haemme lämpöä saunasta. Suomalaiset tunnetaan teknologisista innovaatioista, mobiilisovelluksista ja peleistä, mutta toisaalta täällä arvostetaan vanhoja perinteitä ja eletään edelleen luontoa kunnioittaen.

Suomessa on eniten saunoja asukasta kohden.

Saunoja on eri tietojen mukaan reilusta kahdesta miljoonasta reiluun kolmeen miljoonaan, mutta on luku mikä tahansa, Suomi on varmuudella maa, jossa saunoja on asukasta kohden enemmän kuin missään muualla. Suomalaiset ovat tehneet saunoja jo yli 2 000 vuotta sitten.

Saamelaiset ovat ainoa Euroopan Unionin alueella asuva alkuperäiskansaksi tunnustettu kansa.

Saamelaiset asuvat neljän valtion alueella: Suomessa, Norjassa, Ruotsissa ja Venäjällä. Itse Saamenmaa ulottuu Keski-Norjasta ja -Ruotsista, ja aina pohjoisimmasta Suomesta Kuolan niemimaalle. Saamelaisia on hieman laskutavasta riippuen eri määrä, mutta Suomen saamelaiskäräjien mukaan saamelaisia on noin 60 000.

Suomen kieli on kymmenen vanhimman puhutun kielen joukossa.

Vaikka suomen kielen kirjakielestä on todisteita vasta 1500-luvulla, ovat sen juuret ja historia paljon pidemmällä.

Suomalainen sisu tunnetaan maailmalla.

Suomalainen sisu on saanut näkyvyyttä kansainvälisessä lehdistössä. The Timesin toimittaja nosti sanan otsikoihin tammikuussa 2017. Aikaisempiakin artikkeleita aiheesta löytyy esimerkiksi vuoden 1940 New York Times -lehestä.

4

Eettisyys

Eettiseen toimintaan kuuluu, että kaikki ihmiset nähdään samanarvoisina ja heille tarjotaan samat mahdollisuudet. Eettisyys tarkoittaa myös, että emme hyväksy aikuisiin, lapsiin tai eläimiin kohdistuvaa hyväksikäyttöä ja varmistamme, että työolosuhteet ja työstä maksettu korvaus ovat aina reiluja.

- ! **Suomi on Tanskan ohella maailman paras maa ihmisten perusoikeuksien suojelemisessa.**
- ! **Suomalaisten luottamus muihin ihmisiin on toiseksi suurinta Euroopassa.**
- ! **Suomessa on maailman kolmanneksi vähiten korruptiota.**

Lue aiheesta lisää sivulta 28
alkavasta artikkelista **Suomessa
on tilaa, hiljaisuutta ja metsää**
– juuri sitä, mitä matkailija
kaipaa.

⑤

Syventävät artikkelit

Mitä tarkoittaa ekologinen jalanjälki?

Se kuvaa maa- tai vesialuetta, joka tarvitaan ihmisen tai väestöryhmän energian, ravinnon tai materiaalien tuottamiseen sekä jätteiden käsittelyyn. Hiilijalanjälki mittaa tuotteen, palvelun tai toiminnan elinkaaren aikana syntyvät kasvihuonekaasupäästöt.

Arvot matkailun kilpailutekijäksi

Kuva: Visit Finland

Suomen matkailuyritykset mukaan ilmastotalkoisiin

Ilmastonmuutos on suurin globaali haaste nyt ja tulevaisuudessa

Maailman väkiluku on nyt 7,6 miljardia ja YK:n ennusteiden mukaan luku kasvaa 9,8 miljardiin vuoteen 2050 mennessä. Tulevaisuudentutkijat vahvistavat ilmastonmuutoksen olevan suurin tulevaisuuden haasteemme.

Kaikkien maiden on vähennettävä päästöjään enemmän kuin ne ovat tähän mennessä luvanneet, jotta Pariisin ilmastopimuksen mukaiseen tavoitteeseen päästään. YK on asettanut tavoitteeksi pysäyttää ilmaston lämpeneminen alle kahteen asteeseen esiteolliseen aikaan verrattuna ennusteen ollessa nyt viisi astetta. EU joutuu tiukentamaan omia päästötavoitteitaan, koska tähän mennessä sovittu 40 prosentin kasvihuonepäästöjen leikkaus 1990-luvun tasosta vuoteen 2030 mennessä ei riitä. Uudet tavoitteet pitäisi sopia viimeistään Suomen puheenjohtajuuskaudella vuonna 2019.

Joulupukin napapiirillä ja arktisella alueella tilannetta seurataan

Kansainvälisten ilmastoraporttien mukaan lämpötilan muutos on voimakkainta napapiirin pohjoispuolella, jopa kahdeksan celsiusastetta tämän vuosisadan loppua kohden mentäessä. Arktisen ekosysteemin tilan on sanottu saavuttaneen "uuden normaalin", joka tarkoittaa merenpinnan nousua, säämallien muuttumista ja sään ääri-ilmiöiden yleistymistä.

Tutkijoiden mukaan ilmastonmuutoksen rooli tietynlaisten luonnonkatastrofien aiheuttajana tai pahentajana on käynyt yhä selvemmäksi. Jäätiköiden sulaminen vaikuttaa meriveden korkeuteen ja lämpötilaan ja edelleen mahdollisesti merivirtauksiin. Myös luonnonkatastrofit kuten hirmumyrskyt, hurrikaanit, lämpöaallot, tulvat, maastopalot ja monsuunisateet vaikuttavat 40 miljoonaan ihmiseen vuodessa.

Vastuullinen matkailija haastaa matkailuyrityksen

Matkailija haluaa yhä useammin selvittää matkansa aiheuttaman hiilijalanjäljen, ja yritys vastaavasti haluaa kertoa niistä toimista, joilla hiilijalanjälkeä voi pienentää.

Hiilijalanjälkeä voi kompensoida esimerkiksi lahjoittamalla rahaa puiden istuttamiseen tai osallistumalla itse puiden istutustalkoisiin. Matkailupalveluilla voidaan metsästä tuottaa vaihtoehtoista taloudellista hyötyä eikä puita näin tarvitsekaan kaataa talouskäyttöön.

Yritykset voivat vastata haasteeseen tutustumalla tarjolla oleviin vaihtoehtoihin, tekemällä vastuullisen toiminnan suunnitelman, hakemalla tunnettuja sertifiointeja, viestimällä toimista asiakkaille ja perehdyttämällä henkilökunnan.

Vaihtoehtoisella energiantuotannolla vaikuttavia tuloksia

Helpoiten hiilijalanjälkeä voi pienentää siirtymällä käyttämään uusiutuvista lähteistä tuotettua sähkö- ja lämpöenergiaa, vähentää yksityisautoilua ja lentämistä.

Suomi on sitoutunut Pariisin ilmastopimuksen ja EU:n päästötavoitteisiin, ja keskustelua on käyty erityisen paljon siitä, mitkä ovat ne vaihtoehtoiset energian tuottamisen muodot, joilla tavoitteisiin päästään. Yhtäältä ratkaisua haetaan bioenergiatuotannon lisäämisellä ja toisaalta ymmärretään, että hiilinielujen säilyttäminen ja hiilidioksidin sitominen pitkäaikaisin ratkaisuin on kokonaisuuden kannalta tärkeää.

Bioenergian lisäksi tarjolla on muitakin vaihtoehtoisia energianmuotoja kuten aurinkoenergia, maalämpö ja tuulivoima. Ilmastopimuksen kannalta merkityksellistä on huomioida uusiutuvuuden lisäksi aito niukkahiilisyys ja hyvä tuotannon nettoenergia; monesti vaihtoehtoisen energian tuottaminen vaatii energiaa, joka voi olla fossiilipohjaista.

Pohjoisen haaste: Talvipakkaset kasvattavat hotellien hiilijalanjälkeä

Energiatehokkuus ja hiilijalanjäljen pienentäminen ovat kasvaneet yhä tärkeämmäksi osaksi majoitusalan vastuullisuustyötä. Pohjoisilla leveysasteilla suurten kiinteistöjen lämmitys ja viilennys ovat usein suurimpia haasteita.

Lämmityksen lisäksi hotellien sähkönkulutus kuten valaistus, pyykinkäsittely, vesitehokkuus ja viilennys ovat merkittäviä tekijöitä koko toiminnan hiilijalanjäljen muodostumisessa. Investoinnit ekologisesti kestäviin ratkaisuihin ja tekniikoihin lisäävät yleensä energiatehokkuutta sekä vähentävät suurten rakennusten käyttökustannuksia. Kestävät ratkaisut tuovat yrityksille taloudellista säästöä.

Suomalainen hotelliala hyödyntää ympäristöasioiden hallintaan käytettäviä standardeja, ja Suomi on Pohjoismaiden johtava maa rakennusten kansainvälisten ympäristösertifikaattien käytössä. Green Building Council Finlandin mukaan Suomessa oli marraskuussa 2015 yli 120 LEED- ja BREEAM-sertifioitua rakennusta.

Case Harriniva: Uusiutuvaa lämmitysenergiaa paukkupakkasessa

Tunturi-Lapissa, Pallastunturin kinalossa on Euroopan puhtainta ja raikkainta ilmaa. Tämän uskaltaa sanoa ääneen, sillä siellä sijaitsee ilmapuhtauksia tarkkaileva mittauskeskus. Keskellä samaa suomalaista tundramaisemaa, Muonionjoen rannalla sijaitsee myös Harrinivan lomakeskus, jonne keskiyön aurinko, ruskan väriloisto ja revontulet ja keväthankien kimallus vetävät turisteja maailman jokaisesta kolkasta, etenkin talvisin. Muonion seudulla lämpötilat vaihtelevat kesän kahdestakymmenestä lämpöasteesta talvien jopa neljäänkymmeneen pakkasasteeseen.

Öljystä maalämpöön ilman investointeja

Lomakeskus Harriniva käytti ennen 200 000 litraa öljyä vuodessa tilojensa lämmitykseen. Harrinivan pääsesonki ajoittuu talveen, jolloin lämmityksen tarve on suurin.

Harriniva halusi vaalia vieraidensa ihannoimaa Lapin luonnon puhtautta entistä paremmin, ja suurkiinteistölle sopivaa, vihreämpää lämmitysvaihtoehtoa etsittiin pitkään. Vihdoin sopiva ratkaisu löytyi geoenergiasta. Maalämpökaivo- ja porattiin Harrinivan maastoon yhteensä 14 kilometriä.

”Paljon porattiin, mutta koko rakennusvaihe sujui todella hyvin eikä rakentamisesta aiheutunut haittaa asiakkaillekaan. Maaperästä löytyi rakentamisen aikana kerroksia, joiden läpäiseminen oli hankalaa, mutta geoenergiata tarjoava Adven hoiti homman”, kertoo Harrinivan kehityspäällikkö ja osakas **Niina Pietikäinen**.

Geoenergia eli maalämpö mielletään edelleen usein kotitalouksien lämmitysmuodoksi, mutta suomalainen energiayhtiö Adven on erikoistunut suurkiinteistöjen ekologisiin lämmitysratkaisuihin, jotka eivät vaadi kiinteistöiden omistajilta suuria alkuinvestointeja.

Geoenergian tarjoama etu yritykselle on ekologisuuden lisäksi se, että lämmön toimituksen tasaisuus taataan, eikä hinta ole sidottu öljymarkkinan heittelyihin tai siirtomaksujen koroitukseen, vaan pysyy sovitulla tasolla koko 15-20 vuoden sopimuskauden loppuun saakka.

Ekologisuus on arkipäivää myös arktisissa olosuhteissa

Ratkaisun myötä öljynkäytöstä on pystytty luopumaan, ja matkailijat saavat hengittää entistä puhtaampaa ilmaa Harrinivan lomakeskuksessa, Pallastunturin kainalossa.

”Geoenergia on toiminut hyvin ja luotettavasti eivätkä asiakkaat ole huomanneet eroa öljylämmityksen aikoihin. Suosittelen geoenergiata lämpimästi muillekin isojen kiinteistöjen omistajille. Jos se toimii meidän arktisissa olosuhteissamme, niin varmasti toimii missä vain”, vakuuttaa Pietikäinen.

Case Vanajanlinna: Linnan ylläpitokustannukset kuriin geoenergialla

Hämeenlinnan kansallismaisemissa sijaitseva ylellinen matkailu- ja tapahtumakohde Vanajanlinna on monelle suomalaiselle tuttu ja usealle siihen liittyy myös lämpimiä henkilökohtaisia muistoja. Vanajanlinnan upeat puitteet toimivat vuosittain satojen yritysten sekä yksityisseurueiden juhlahetkien näyttämönä.

Vanajanlinna vaalii historiaa ja ympäristöä

Linna on historiallinen arvokiinteistö, jonka Museovirasto on määrännyt kulttuurihistoriallisesti suojeltavaksi rakennusperintökohteeksi.

Arvokkaan matkailukohteen houkuttelevuus kasvaa tietoiselle kuluttajalle entisestään, kun sekä hotelli että sen yhteydessä oleva golfkenttä palveluineen siirtyvät lämmitys- ja viilennystekniikassaan ekologiseen geoenergiin.

”Moni asiakkaistamme tulee vierailunsa aikana pohtineeksi, paljonko vanhan ja arvokkaan linnan ylläpito maksaa. Tätä kysytään meiltä paljon. Olemme ylpeitä saadessamme kertoa, että historiallinen kohde lämpiää jatkossa puhtaasti, uusiutuvalla energialla”, kertoo Vanajanlinnan toimitusjohtaja **Pekka Vihma**.

Edellytykset geoenergian hyödyntämiseen kunnossa

Historiallisen kohteen lämmittäminen ei ole aivan yksinkertaista, ja ekologisen, uusiutuvan lämmitysenergian hankkiminen on ollut Vanajanlinnan toiveissa jo pitkään. Geoenergia ratkaisuna täytti yrityksen vaatimukset sekä ekologisuuden, hinnan että toimitusvarmuuden osalta.

Edellytykset geoenergian hyödyntämiseen Vanajanlinnassa alueella ovat alkuselvitysten mukaan kunnossa. Alueelta löytyy pohjakalliota tarvittavalta syvyydeltä, eikä seutu ole pohjavesialuetta. Geoenergiaratkaisusta hyötyisi myös Vanajanlinnan hotellin läheisyydessä sijaitseva Linna Golfin golfkenttä palveluineen.

”Geoenergia on kustannustehokas lämmitysratkaisu hotellin suurelle kiinteistölle. Se parantaisi myös toimintamme ekologisuutta ja pienentäisi hiilijalanjälkeämme”, visioi Vihma. Tarkat suunnitelmat maalämmön hyödyntämiseksi Vanajanlinnassa on jo tehty, ja niitä lähdetään edistämään lähitulevaisuudessa.

Kuva: Kaisa Sirén

Suomessa asutaan väljästi

Suomessa asuu 18 ihmistä neliökilometrillä. Suomea väljemmin asutaan vain Islannissa ja Norjassa.

Kuva: Elina Manninen

Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa

Yhä useampi matkailija haluaa irtautua hektisestä arjesta ja suuntaa luonnon läheisyyteen rentoutumaan. Matkailijat haluavat kokea luontoelämyksiä, kuten revontulia, hengittää puhdasta ilmaa ja nauttia rauhasta. Suomi on oiva kohdema, sillä meillä on paljon tyhjää tilaa ja tutkitusti maailman puhtain ilma.

Luonnonkauneutta silmäkantamattomiin

Metsän hyvinvointivaikutukset tunnetaan ympäri maailmaa. Harvassa maassa on tarjolla täydellistä hiljaisuutta ja villiruokaa suoraan metsästä. Aasialaisille matkailijoille metsä saattaa olla jopa hieman pelottava paikka, ja he tutustuvatkin metsään mieluiten oppaan turvallisessa ohjauksessa.

Lähempääkin tulevat matkailijat iloitsevat tarkasti merkityistä retkeilyreiteistä niin maalla kuin luonnonvesistöissä. Vapaus liikkua, puhtaus ja hyvä infrastruktuuri ovat luontomatkailijalle vetovoimaisia tekijöitä. Moni Suomeen matkannut vierailija arvostaa silmäkantamattomiin riittävää tyhjyyttä - maisemaa, jossa ei näy mitään ihmisen tekemää, vaan ainoastaan luonnon muodostamaa harmoniaa.

Maapallon maa-alasta 30 prosenttia eli 39 miljoonaa neliökilometriä on metsien peitossa. Suomen metsäala suhteutettuna koko maapinta-alaan on 72 prosenttia, ja Suomi onkin Euroopan metsäisin ja maailman kymmenenneksi metsäisin valtio. Suomi vakuuttaa myös vesistöalueiden määrällä ja on maailman vesirikkain maa.

Suomessa on ainutlaatuisen laajat jokamiehenoikeudet, joten käytännössä kaikki ihmiset pääsevät johonkin rantaan virkistytymään ja luontoon kulkemaan – ilmaiseksi. Metsähallituksen ylläpitämät neljäkymmentä kansallispuistoa mahdollistavat retkeilyn merkityillä reiteillä joka puolella Suomea.

Matkailuun suhtaudutaan positiivisen innostuneesti – ainakin vielä

Suomalaiset matkailevat paljon asukasluvuun nähden tehden lähes miljoona valmismatkaakin vuodessa. Matkailuun suhtaudutaan pääosin positiivisesti ja sen mukanaan tuomat edut kuten työllisyysmahdollisuudet ja syrjäseutujen elävöittäminen tunnustetaan.

Matkailu on noussut muutamassa vuodessa yhdeksi nopeimmin kasvavista teollisuudenaloista ja tunnuslukuja seurataan sekä alan ammattilaisten, että koko kansan voimin median osoittaessa entistä suurempaa kiinnostusta matkailua kohtaan. Kansainväliset yöpymisvuorokaudet ovat nousseet kolmessa vuodessa 5,7 miljoonasta noin 6,6 miljoonaan.

Suurinta suhteellista kasvua on pitänyt yllä Lappi erityisesti kansainvälisen kysynnän osalta; alueellisen matkailutilinpidon mukaan matkailun kokonaiskysyntä on 932 miljoonaa euroa, josta ulkomaisen rahan osuus on lähes 400 miljoonaa.

Asukasluvuun nähden Lapissa vierailee eniten matkailijoita koko Manner-Suomessa; Lapissa asuu noin 181 000 asukasta ja matkailijoita alueella vierailee lähes kolme miljoonaa. Jos ennusteet pitävät paikkansa, matkailijamäärien kasvu saattaa olla vielä muutaman vuoden ajan yli 15 prosentin luokkaa.

Suomalainen matkailuelinkeino haluaa toimia kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Lentämisen hiilijalanjälki on suuri ja sitä pitäisi pystyä yhteistyössä laskemaan. Hiilijalanjälkeä pienentää lähimatkailuun kannustaminen, viiptymän pidentäminen, maaliikenteen suosiminen ja suorien lentoreittien rakentaminen välilaskujen sijaan.

Kuinka monta matkailijaa mahtuu metsään ja tunturiin, jotta hiljaisuus ja kokemus säilyvät aitoina? – Suomessakin

Suomen ei uskota koskaan olevan massamatkailumaa ja matkailun positiivinen kehitys nähdään hyvänä asiana. On kuitenkin muistettava myös hallita kasvua, tehdä laskelmia alueen kantokyvystä ja erityisesti kuulla paikallisia asukkaita. Suomella on nyt hyvä paikka profiloitua maana, joka toivottaa matkailijat tervetulleiksi – maana, joka valmistautuu matkailun tuomiin haasteisiin ennakoiden ja vastuullisesti.

Suomessa on maailman suurin luomukeruualue ja EU:n puhtainta ruokaa

Ruokaa metsästä

Luonnonantimet ovat metsäisen ja harvaanastun maamme rikkaus. Villiruoka, luomu ja lähiruoka kiinnostavat maailmalla, ja luonnosta inspiraatiota hakeva ruokakulttuurimme onkin potentiaalinen vetovoimatekijä matkailijoille.

Suomalaiset ovat osanneet hyödyntää metsän ja vesistöjen antimet koko historiansa ajan eikä perinne ole vuosisatojen saatossa onneksemme hävinnyt. Jokamiehen oikeudet mahdollistavat marjojen, sienien ja villiyrttien keruun, ja suomalaiset ovat sisällyttäneet ruokavalioonsa nyt arvoon nousutta "superfoodia" jo kauan ennen kuin globaali kiinnostus metsämarjojen terveysvaikutuksiin heräsi.

Mikä on luomua?

Luomukeruuuotteen alkuperä on voitava jäljittää ja keruupaikkoja koskevat samat säännöt kuin muutakin luomukasvintuotantoa. Luomussa kiellettyjä teollisia lannoitteita tai torjunta-aineita ei saa käyttää alueilla, jotka on hyväksytty luomukeruuuotantoon. Keruualueiden on oltava riittävän etäällä saastelähteistä. Myös vuosittaiset luomutarkastajan käynnit kuuluvat luonnonmukaiseen keruuuotantoon.

Kaikki läheltä kerätty ei ole luomua

Kaikki villiruoka ja luonnonantimet eivät kuitenkaan automaattisesti ole luomua – luonnonmukaisesti kasvavaa ruokaa. Syötävien luonnonvaraisten kasvien tai kasvinosien markkinointi luonnonmukaisesti tuotettuna edellyttää sekä keruualueen että keruuta harjoittavan viljelijän tai keruuyrittäjän kuulumista luonnonmukaisen tuotannon valvontajärjestelmään.

Suomen luomukeruualue on 12,2 miljoonaa hehtaaria eli 30 % maailman kaikesta luomukeruuualasta ja noin 40 % Suomen maapinta-alasta. Tutkijoiden mukaan lähes kaikki Suomen metsät olisi sertifioitavissa luomukeruualueiksi nykyisiä metsänhoitokäytäntöjä muuttamatta.

Suomi voi paukutella henkseleitä - meillä on EU:n puhtainta ruokaa

Suomalaiset arvostavat ruoan puhtautta ja alkuperää. Meillä syödään tutkitusti myös Euroopan Unionin puhtainta ruokaa. Suomen luvut on koottu 2 193 näytteestä, joista 575 oli kotimaassa tuotettuja. Yhdestäkään suomalaisesta tuotteesta ei mitattu turvallisenä pidetyn rajan ylittäviä jäämäpitoisuuksia.

Puhdasta ja paikallista ruokaa arvostavat myös matkailijat. Suomi saa yhä enemmän mainintoja myös herkullisesta ja laadukkaasta ruoastaan. Meillä on loistavia paikallisia erikoisuuksia, kuten maitohorsma, joka tunnetaan myös nimellä metsäparsa. Oikein laitettuna maitohorsman maku on lähellä oikeata parsaa. Pihlajanmarjan keväiset silmut maustavat ruokaa karvasmantelin tapaan ja nokkospestosta on tullut monelle monikäyttöinen kesän ykkösherkku.

Suomessa voitaisiin markkinoida maakuntien ruokaelämyksiä samaan tapaan kuin Italiassa, missä maakunnat erikoistuvat matkailukohteina ruoan avulla. Meilläkin jokaisessa maakunnassa on jotakin, jota muualla ei ole. Maakunnilla ja paikkakunnilla on oma autenttinen luontonsa ja kulttuurinsa, josta yrittäjä voi ammentaa osaksi tarinaansa vaikkapa ruokaelämyksen, joka kiehtoo sen kokijaa ja kuulijaa.

Villiruoka ja tarina sen takana on varma matkailuelämys

Villiruoka – wild food –termi otettiin meillä käyttöön reilut 10 vuotta sitten. Sillä tarkoitetaan suoraan luonnosta saatavaa ruokaa: marjoja ja sieniiä, villiyrttejä ja -vihanneksia sekä kalaa ja riistaa. Myös poro voidaan määritellä villiruoksi, vaikka se ei samalla tavalla kuin muu riista kasva vapaana. Itse asia eli suoraan luonnosta itse kerättävä ruoka on ollut meille suomalaisille arkipäivää tuhansia vuosia, vaikka nimi villiruoka on uusi.

Suomi on siitä poikkeuksellinen maa, että lähes jokaisen rakennuksen ikkunasta voidaan esitellä paikka, jossa ruokaa kasvaa. Suomi on myös yksi niitä harvoja maita, joissa jokamiehenoikeus luo jokaiselle turisteille mahdollisuuden hakea ruokaa suoraan luonnosta.

”Voinko minä todella ottaa nämä”, huokaa italiainen joka viedään sienimetsään. ”Onko tämä laillista”, kysyy hollantilainen Lapin hilla-retkellä. Mustikkapiirakka, johon perhe poimii omat mustikkansa, on elämys, joka näkyy kuvissa ja pysyy tarinoissa pitkään. ”Elämys vailla vertaa”, sanoo ahvenongelle viety ranskalainen. Hän jää sanattomaksi, kun yhteinen ahvensaalis savustetaan ja syödään uusien perunoiden kanssa kesäillassa.

Jotta tämä arvokas luontoyhteys osataan hyödyntää, tarvitaan yrittäjiä, jotka osaavat kertoa luontoruokamme ikaikaisen tarinan ja jakaa vierailleen kokemuksen, jonka vain oman maan ja paikkakunnan luontoa arvostava voi uskottavasti jakaa. Siihen tarvitaan tahtoa ja osaamista.

Villiruoka on osa suomalaista historiaa ja elämäntapaa

Suomalaisilla on ainutlaatuinen suhde luontoon. Marjastus, sienestys, kesämökkeily, metsästys, kalastus ja luonnossa liikkuminen ovat tuoneet myös nykyisiä sukupolvia lähelle luontoa. Puhe ruoan ekologisuudesta, oma-varaisuuden tärkeydestä ja lähiruoan merkityksestä on lisännyt luonnosta saatavan ruoan arvostusta.

Metsästyksen juuret ulottuvat tuhansien vuosien päähän; muinaiskansa eli riistalla, kalalla ja kasveilla. Erä- ja keräilytaloudessa kaikki luonnosta löytyvä kuten linnunmunat, simpukat ja ravut oli arvokasta ravintoa. Viime aikoina on julkisuudessa puhuttu hyönteisruoan tulemisesta, ja vaikka se tuntuu meistä vieraalta ja uudelta, niin todennäköisesti hyönteisiä ja toukkia syötiin Suomessa jo kivikaudella.

Sota-aikana villiyrtteistä ja vihanneksista tuli tärkeä vitamiinilisa ruokaan. Pula-ajan suomalaiset opettelivat **Toivo Rautavaaran** kirjoittamin opein hyödyntämään luonnonkasveja ruokana ja eläinten rehuna. Oman aikamme Rautavaara on villiruokalahettiläs **Sami Tallberg**, joka innosti 2000-luvulla ravintolat käyttämään villiyrttejä antamaan ruokaan makua. Suomalaisista ruokakulttuuria edistävä ELO-säätiö on nostannut villiruoan yhdeksi edistämiskohdeistaan.

Kuva: Anneli Hongisto

Luonnon hyvinvointivaikutukset

Oman kasvupaikkansa valinneet villit kasvit ovat helpolla päässeitä viljelykasveja voimakkaampia ja sitkeämpiä. Niissä sanotaan olevan enemmän antioksidantteja, vitamiineja ja hivenaineita kuin viljellyissä kasveissa.

Vitamiinejakin tärkeämpää on se, että matkailija voi saada kokemuksen siitä, kun ruoka haetaan suoraan luonnosta. Pieni sieni-, marja- tai villiyrttiretki antaa henkisen kokemuksen ja yhteisen hetken hyvää tekemässä luonnossa. Siellä Suomen erikoisuus ja erinomaisuus tulee koettavaksi. Tämä vaatii sen, että retkillä on mukana asiantunteva opas, joka tuntee sienet ja villiyrtit.

Yhteistyö matkailuyrittäjien ja luontotuotealan ja hyvinvointialan yrittäjien kesken luo mahdollisuudet uudenlaisten palvelujen ja tuotteiden kehittämiseen ja liiketoiminnan kasvattamiseen. Ruoka on tärkeä osa mitä tahansa matkaa ja huono ruoka saattaa pilata koko matkakokemuksen. Hyvinvointimatkailussa ruoan merkitys on erityisen tärkeä; terveydestään ja hyvinvoinnistaan huolehtiva matkailija haluaa lomallakin nauttia puhtaista, lähellä tuotetuista aineksista valmistettua terveellistä ruokaa.

Kuva: Jussi Helttunen

Sosiokulttuurinen vastuullisuus haastaa matkailuyritykset

Matkailu on tärkeä teollisuudenala kaikilla kestävyiden mittareilla mitattuna

Yritykset käyttävät menestyksen mittareina tuulosraportteja ja taloudellista menestystä. Menestykseen yrityksen on myös ymmärrettävä asiakkaitaan, katsottava tulevaisuuteen, hyödynnettävä olemassa olevaa tutkimustietoa ja tehtävä strategioita myös arvopohjaisesti, sillä arvot vaikuttavat enenevässä määrin matkailijan valintoihin. Ekologiset ja sosiokulttuuriset valinnat eivät tarkoita huonompaa taloudellista tulosta, vaan johtavat yleensä täysin päinvastaiseen suuntaan.

“Uuden ajan matkailu on kestävä, ekologisesti ja sosiaalisesti vastuullista matkailua ja se hyödyttää tasavertaisesti sekä matkailijaa että kohdemaata”, matkailualan tutkija **Auliana Poon**.

Poon kiteytys pitää sisällään kestävän kehityksen kaikki osa-alueet; taloudellisen, ekologisen ja sosiokulttuurisen kestävyden. Ilman yhtä ei ole toista. Vasta kestävyden osa-alueiden vieminen aidosti käytäntöön osoittaa toimijan olevan vastuullinen ammattilainen. Vastuullisessa toiminnassa korostuvat lisäksi turvallisuus ja eettinen toiminta.

Matkailu on teollisuudenala, joka voi auttaa suojelemaan uhanalaisia eläimiä, luontoa ja kulttuureja. Matkailua ei voi siirtää pois halvemman työnvoiman maihin. Matkailu on merkittävä työllistäjä, joka tarjoaa työtä myös syrjäytyneille ja syrjäytymisvaarassa oleville.

Yhteiskuntavastuullisuus ei ole päälle liimattua hyvän tekemistä

Yhteiskuntavastuullisuus on käsite, joka on ollut käytössä jo paljon ennen matkailussa

käytettävää vastuullisuuden tai edes kestävän kehityksen määritelmää.

Yhteiskuntavastuullisuuden (CRS – Corporate Social Responsibility) on ymmärretty elävän ajan ja kehityksen mukaan. Olemassa olevat lait, työntekijöiden oikeudet ja taloudellinen tilanne vaikuttavat siihen, mikä koetaan tavalliseksi, itsestään selväksi ja normaaliksi yrityksen toiminnaksi ja vastuuksi ja mikä taas lisäarvoa tuottavaksi vastuulliseksi toiminnaksi.

Yhteiskuntavastuullisuudessa voisi sanoa korostuvan yrityksen osallisuus ympäröivän yhteiskunnan, yhteisön ja yksilön hyvinvointiin. Yhteiskuntavastuullisen yrityksen toiminta on avointa eikä epäselväksi jää, millä tavalla yrityksen varat ja liikevaihto hankitaan. Yhteiskuntavastuullisuuteen liitetään vahvasti hyväntekeväisyys ja jonkin kohteen taloudellinen tukeminen. Tarkoituksenmukaista ei ole kuitenkaan tehdä mahdollisimman hyvää taloudellista voittoa ja sitten ohjata rahaa hyväntekeväisyyteen, vaan toimia kaikissa yrityksen prosesseissa vastuullisesti.

Yhteiskuntavastuullisten toimien on tutkimusten mukaan todettu vahvistavan luottamusta palvelua tuottavaan yritykseen. Yritys joka osoittaa olevansa yhteiskuntavastuullinen, koetaan vastuulliseksi ja luotettavaksi myös asiakkaitaan kohtaan. Yhteiskuntavastuullisen “leiman” saanut yritys nostattaa, ei pelkästään yleistä hyväksyntää, vaan myös taloudellista tuottavuutta toimillaan.

Sosiaalinen vastuullisuus on matkailualan nouseva trendi

Lontoon WTM (World Tourism Market) -matkamessuilla vietetään maailman suurimmaksi vastuullisen matkailun päiväksi nimettyä päivää, joka on huipentunut vuodesta 2004 lähtien vuoden vastuullisten matkailuyritysten ja konseptien valintaan. Lemon Tree Hotels -hotelliketjun valinta vuoden 2016 vastuulliseksi yritykseksi nosti sosiaalisen vastuullisuuden suuren yleisön tietoisuuteen.

Lemon Tree Hotels -hotelliketjulle annettiin tunnustus sen vaikuttamisesta yhteiskunnallisten ongelmien ratkaisemiseen lukemattomissa yhteisöissä. Hotelliketju edustaa isoa liiketoi-

mintaa, jota kansainväliset sijoittajat tukevat, ja joka on ottanut tärkeäksi päämääräkseen koko toiminnassa työn tarjoamisen vammaisille ja muille syrjäytyneille. Lemon Tree Hotels -hotelliketju on esimerkki siitä, miten suuret yritykset voivat ottaa vastuullisen matkailun keskeiseksi osaksi liiketoimintaansa, menestyä kaupallisesti ja tuottaa merkittäviä etuja paikallisille yhteisöille.

Jaetulle ensimmäiselle sijalle ylsi Tren Ecuador, joka on noussut suunnannäyttäjäksi luksus-tuotteen ja sosiaalisen vastuullisuuden saralla. Tren Ecuador on junareitti, jonka palvelu vastaa luksusmatkailijan toiveita, mutta toisin kuin yleensä vastaavilla junamatkoilla, Tren Ecuador tutustuttaa matkailijat paikalliseen kulttuuriin ja ihmisiin; junamatkan aikana tarjoillaan paikallisista raaka-aineista tuotettua ruokaa ja juomaa, pysähdyspaikoilla myynnissä on paikallisia käsitöitä ja matkailijat osallistetaan paikallisten kanssa yhdessä tekemiseen. Junapalvelu tarjoaa työtä noin viidelle tuhannelle paikalliselle.

Sosiaalinen vastuullisuus on osa yrityksen tarinaa ja menestystä

Muumimaaailma, Naantali

Suomessa todennäköisesti ensimmäinen matkailualan yritys, joka markkinoinnissa ja tiedottamisessa kertoi olevansa yhteiskuntavastuullinen toimija, oli Naantalissa sijaitseva Muumimaaailma Oy. Yhteiskuntavastuullisuus nousee paikan tarinasta ja sitä on osattu hyödyntää vastuullisuuden punaisena lankana.

Yrityksen toimitusjohtaja **Tomi Lohikoski** kirjoittaa vastuullisuusraportissa seuraavasti: “Muumimaaailma-teemapuisto on toiminut jo yli kaksikymmentä vuotta, ollen uskollinen alkuperäisille muumien arvoille ja filosofialle. Muumien arvoihin kuuluu mm. luonnon ja ihmisten kunnioittaminen, huolehtiminen ja välittäminen. Itsekäs, oman hyödyn tavoittelu on vierasta. Muumilaakso toimii kuin pienois-yhteiskunta, jonka asukkaat toimivat kohti yhteistä hyvää ja vastuullisesti!”

Kuva: Flatlight Films

Lapinlahden Lähde, Helsinki

Lapinlahden Lähde on vuonna 2013 perustettu mielen hyvinvoinnin ja kulttuurin tapahtumapaikka Lapinlahden entisessä mielisairaala Helsingissä. Toimintaa koordinoi Suomen Mielen terveysseura. Tavoitteena on ollut säilyttää vanha, kulttuurihistoriallisesti arvokas sairaalarakennus kaupunkilaisten mielen hyvinvoinnin vaalijana, avata tiloja kaikkien käyttöön sekä edistää kaupungin elinvoimaisuutta. Saada ihmiset toimimaan yhdessä.

Lapinlahden Lähteellä on tällä hetkellä yli viisikymmentä pienyrittäjää vuokralaisina. Alueen oma kahvila ja lounasravintola työllistävät työttömiä tai syrjäytymisvaarassa olevia. Lapinlahden lähteellä järjestetään talkoovoimin erilaisia vapaaehtoisjärjestöjen tapahtumia. Alueella toimii myös matkailualan yrittäjiä, jotka tarjoavat opastuspalveluita, aktiviteetteja ja eräruokailua urbaanissa ympäristössä.

Myö Hostel, Helsinki

Kehitysvammaliiton mukaan Suomessa on noin 25 000 työikäistä kehitysvammaista, mutta vain noin 500 henkilöä tekee työsuhteista palkkatyötä.

Myö Hostel on tyylikäs boutique-hostelli Helsingin Ruskeasuolla, jonka ovat perustaneet sosiaalialaa opiskelleet ystävykset. Perustajat huomasivat, kuinka vaikea kehitysvammaisten oli työllistyä ja saada työstään kunnollista korvausta. Myö Hostel maksaa myös kehitysvammaisille työntekijöille työehtosopimuksen mukaista palkkaa ja on arvopohjaisten matkailuyritysten edelläkävijä.

Sesonkityö haastaa yritykset sosiaaliseen vastuuseen

Matkailu työllistää Suomessa nyt noin 140 000 henkilöä, joista kolmekymmentä prosenttia on nuoria. Uusia työpaikkoja arvioidaan syntyvän noin 40 000 vuoteen 2025 mennessä. Matkailulinkeiden merkitys työllistäjänä on tärkeä etenkin syrjäseuduilla.

Matkailumäärien kasvu on tuonut eteen kasvavan sesonkityövoiman tarpeen etenkin Lapin talvisesonkina. Kokeista ja tarjoilijoista on huutava pula, vaikka tilastojen mukaan koulutettuja tekijöitä on riittävästi tarjontaan nähden ja muidenkin työtehtävien tekijöistä on pula. Työntekijät ja työnantajat eivät yksinkertaisesti kohtaa toisiaan.

Sesonkityö asettaa tekijälleen omat haasteensa; palkka ei ole alalla kovin korkea ja vakituiset elinkustannukset saattavat säilyä maksettavina sen lisäksi, että sesonkikohteessa asunnosta ja muista kuluista pitää maksaa. Asuinoloihin ei kaikissa paikoissa olla tyytyväisiä; asuntoja ei ole riittävästi ja sesonkityöntekijät voivat joutua jakamaan pienen makuuhuoneenkin vieraiden kollegoiden kanssa.

Vastuullisin ratkaisu on kehittää matkailua niin, että sesongit ovat mahdollisimman pitkiä ja kohteet lopulta kokonaan ympärivuotisia. Ennen tähän tilanteeseen pääsemistä on työperäinen maahanmuutto todennäköinen ratkaisu työvoimapulaan. Kansainvälisten tekijöiden vastaanottamiseen ja perehdyttämiseen tulee varata aikaa ja valmistaa koko yrityksen henkilöstö muutokseen.

Suomalaiset yritykset ovat uuden edessä, mutta muutos tuo mukanaan paljon mahdollisuuksia etenkin, jos muutosta johdetaan vastuullisesti ja muistetaan, että matkailussa ihminen kohtaa ihmisen.

Kuva: Visit Finland

**Saamelaiset
ovat ainoa EU:n
alueella asuva
alkuperäiskansa.**

Kuva: Mikko Leinonen

Luonnon ja ihmisen välisen yhteyden säilyminen kestävän tulevaisuuden ehtona

Alkuperäiskansoja on ympäri maailmaa

Alkuperäiskansat ja heidän kulttuurinsa on rikkaus, jota halutaan vaalia ja vahvistaa. YK:n kehitysohjelmassa alkuperäiskulttuurien asema on nostettu vahvasti esiin. Erityisesti huomiota on kiinnitettävä koulutukseen ja kielten säilymiseen.

Saamelaiset asuvat neljän valtion alueella: Suomessa, Norjassa, Ruotsissa ja Venäjällä. Itse Saamenmaa ulottuu Keski-Norjasta ja -Ruotsista aina pohjoisimpaan Suomeen ja Kuolan niemimaalle. Saamelaisia on laskutavasta riippuen 60 000–100 000. Eniten saamelaisia asuu Norjassa ja Suomessa saamelaisia on noin 10 500.

Lapin maakuntaohjelmassa, saamelaiskulttuuriosion visiossa vuoteen 2040 on asetettu tavoitteeksi perinteisen tiedon säilymisen elinvoimaisena ja siirtymisen luontevasti sukupolvelta toiselle. Saamenkielisen opetuksen on tavoitteena toteutua tasa-arvoisena ja saamelaiskulttuurin mukaisena koko koulutuspolun ja ylioppilastutkinnon voi suorittaa inarin-, koltan ja pohjoissaameksi.

Ymmärtääksemme nykyisyyden, meidän tulee tietää menneestä

Maanomistus, maan käyttöoikeus ja valtioiden rajat ovat aiheuttaneet konflikteja alkuperäiskansojen ja valtaväestön välillä kaikkialla maailmassa; Maantieteellisten rajojen lisäksi haasteena on koettu kautta aikojen ihmisten

mieliin piirtyneet rajat; alkuperäiskansojen edustajien ja valtaväestön välisten kulttuuristen ja henkisten raja-aitojen toivotaan madaltuvan ja yhteistyön vahvistuvan. Alkuperäiskansojen toiveena voidaan sanoa olevan se, että heidän olemassaolonsa huomioidaan ihmisinä, ymmärretään ja kunnioitetaan heidän tieto-oppiaan ja kulttuuriaan sekä osataan asemoida alkuperäisyhteisö geopoliittisesti menneisyyteen ja tähän päivään. Valtaväestö voi tutkiskella omia uskomuksiaan, ennakkoasenteitaan ja olettamuksiaan, hankkia tietoa ja ottaa vastaan alkuperäiskansoilta saatavaa oppia.

Matkailu on mahdollisuus – oikein toteutettuna

Ensimmäinen kysymys yleisellä tasolla on se, haluavatko alkuperäiskansat vahvaa kulttuurivälisestä vuorovaikutusta vai onko kulttuuri osiltaan niin haurasta, että sitä on syytä suojella ulkopuolisilta vaikutuksilta.

Lapin maakuntaohjelmassa vuosille 2018–2021 on Saamelaiskulttuuriosio, ja visio vuodelle 2040, jossa saamelaisten elinkeinoista ja matkailusta kirjoitetaan seuraavaa: ”Saamelaisten perinteiset elinkeinot, poronhoito, kalastus, metsästys, keräily ja käsityö ovat elinvoimaisia ja kannattavia ja niitä harjoitetaan perinteisten kulttuuristen tapojen mukaisesti. Perinteisten elinkeinojen liitännäiselinkeinot kuten kulttuurisesti ja eettisesti kestävä matkailu tukevat perinteisten elinkeinojen kannattavuutta.”

Saamelaiskulttuurissa kunnioitus on arvossaan ja arvostusta toivotaan myös matkailun kehittämiseen; saamelaisten toiveena on saada aktiivinen, oman arvomaailman mukainen rooli matkailussa poistamalla saamelaisten ja saamelaiskulttuurin käyttö passiivisena rekvisiittana, paikallisvärinä sekä eksoottisena ja primitiivisenä objektina.

Kohti kestävämpää matkailua

Alkuperäiskansoilta opittavaa olisi erityisesti ”maan etiikasta”, joka opettaa arvostamaan ihmisten lisäksi ”bioottista”, kaiken elollisen sisältämää ympäristöä. Alkuperäiskansojen kestävä ja luontoa kunnioittava elämäntapa on esitetty ja tunnustettu esimerkkinä kohti kestävämpää ihmiskunnan tulevaisuutta.

Saamelaisilla on paljon kerrottavaa ja valtavasti annettavaa matkailijoille. Tärkeää on kunnioittaa alkuperäiskansojen absoluuttista itsemääräämisoikeutta niin maahan, kulttuuriin kuin yhteisöönkin. Saamelaisten itsensä tulee olla päättämässä miten laajasti, millaista matkailua ja missä matkailua kehitetään ja toteutetaan.

Alkuperäiskansat

Maailmassa on arviolta 370 miljoonaa alkuperäiskansan edustajaa. Alkuperäiskansoilla on sosiaalisia, kulttuurisia, taloudellisia ja poliittisia ominaisuuksia, jotka eroavat valtaväestöstä. Heidän esi-isänsä asuttivat aluetta silloin, kun eri kulttuurien tai etnisten ryhmien ihmiset saapuivat.

Kuva: Olli Oilinki

Kiertotalous tulee apuun, kun kulutus kasvaa ja resurssit pienenevät

Maailman väkiluku nousee ja kulutus kasvaa

Maailman väestön kasvu on väistämätön tosiasia ja kasvun myötä kulutuksen tiedetään lisääntyvän. Valitettavasti elintason nousu jakaantuu epätasaisesti. Nälässä ja puhtaan veden puutteessa elävien määrä kasvaa, mutta samalla myös keskiluokkaisen väestön kulutukset kasvu on huikaa. Suomen matkailukin haluaa osansa tästä Aasiassa kasvavasta, maksukykyisestä keskiluokasta.

Kulutus johtaa nykyisen mallin mukaan väistämättä myös luonnonvarojen kasvavaan, jo nyt lähes kestäättömään kulutukseen. Aasian markkina voidaan saada irti hiilivoimasta seuraavan kymmenen vuoden aikana, mutta esteitäkin on näkyvissä; eurooppalainen ja pohjoisamerikkalainen elämäntyyli kiinnostavat, ja kulutukseen perustuva kulttuuri vaatii energiaa. Kun energian tarve nousee, on houkutus käyttää taas edullisinta energianlähdettä ja Aasiassa se on hiili.

Muistutuksena luonnonvarojen rajallisuudesta toimii esimerkiksi joka vuosi aikaisemmin saamamme uutinen maailman ylikulutuspäivästä. Ylikulutuspäivä on laskennallisesti se päivä, jona ihmisten ekologinen jalanjälki ylittää maailman kyvyn tuottaa uusiutuvia luonnonvaroja ja käsitellä fossiilisten polttoaineiden käytön aiheuttamia kasvihuonepäästöjä.

Vuosituhanne alussa Suomen ylikulutuspäivä oli lokakuussa, vuonna 2015 elokuussa ja vuonna 2017 luimme uutisoinnin jo huhtikuussa. Ylikulutuspäivä perustuu Global Footprint Network-tutkimuslaitoksen laskelmiin ja niiden mukaan tarvitsisimme neljä maapalloa, mikäli kaikki kuluttaisivat niin kuin suomalaiset.

Meidän on kuitenkin mahdollista muuttaa kulutuskäyttäytymistä, etsiä kestävämpiä energiantuotannon ratkaisuja ja elää niin, että tulevat sukupolvetkin saavat nauttia puhtaasta ja elinvoimaisesta ympäristöstä - maailman pelastaminen ekokatastrofilta on siis mahdollista.

Maailma tarvitsee edelläkävijöitä - kiertotalous tarjoaa ratkaisuja

Maailma tarvitsee edelläkävijöitä ja vaihtoehtoisia ratkaisuja talouden ja hyvinvoinnin kasvulle. Suomi on lähtenyt etsimään ratkaisuja, joista yhtenä esimerkkinä on maailman ensimmäinen kansallinen kiertotalouden tiekartta ja siitä johdettu toimintasuunnitelma. Tiekartan tekemistä johtaa Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra ja yhteistyössä ovat mukana ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, elinkeinoelämä ja muut sidosryhmät.

Kiertotaloudessa on kyse siitä, että se maksimoi materiaalien ja niiden arvon säilymisen kierrossa mahdollisimman pitkään ja tuotteiden myymisen sijaan ansainnan perustaksi nousevat palvelut sekä digitaalisiin ratkaisuihin perustuva älykkyys. Kiertotaloudessa tuotanto ja kulutus synnyttävät mahdollisimman vähän hukkaa ja jätettä.

Materiaalitehokkuudesta seuraa ympäristöhyötyjä, mutta kiertotalous tarjoaa taloudellisia ja sosiaalisia mahdollisuuksia. Suomen kiertotalouden mallilla toivotaankin olevan erinomaiset mahdollisuudet kehittyä kiinnostavaksi vientituotteeksi.

Ruokahävikkiin voi jokainen vaikuttaa

Kiertotalouden periaatteisiin perustuva kestävä ruokajärjestelmän malli arvostaa paikallista ruokaa ja kehittää paikallista ruokakulttuuria kiinnittäen huomiota myös viljelymaahan ja sen kuntoon. Lähi- ja luomuruoka ovat kaikin puolin ekologisia ja vastuullisia ratkaisuja. Kiertotalouden tavoitteena on myös vähentää ruokahävikkiä läpi koko ruokaketjun.

Suomessa kotitaloudet heittävät ruokaa vuosittain pois 120–160 miljoonaa kiloa, joka henkeä kohden laskettuna tarkoittaa noin 20-

29 kilon ruokahävikkiä vuodessa. Ruokahävikki on ympäristöhaittojen lisäksi myös taloudellista tuhlausta; Luonnonvarakeskuksen tutkimusten perusteella ruokahävikki verottaa jokaisen suomalaisen lompakkoa noin 125 eurolla vuodessa.

Matkailija voi vaikuttaa ruokailemalla paikoissa, joissa ateriat valmistetaan läheltä tuoteista raaka-aineista ja ottamalla lautaselleen ruokaa vain sen määrän, minkä jaksaa syödä. Ruokapalveluja tarjoava yritys voi vaikuttaa tekemällä kestäviä valintoja niin raaka-aineiden, energiaratkaisujen, veden käytön kuin jätteiden minimoinnin ja kierrätyksen osalta ja tiedottaa faktoista ystävällisellä tavalla.

Kun toisen roska on toisen aarre - eikä kaikkea tarvitse omistaa itse

Suomen ensimmäinen hävikkiruokaravintola LOOP

Voittoa tavoittelemattoman From waste to taste -yhdistyksen tavoitteena on vähentää ruokahävikkiä ja torjua ilmastonmuutosta.

Yhdistys on osoittanut teoilla todeksi sen, mitä monet ovat paperilla suunnitelleet; ruokaravintolaa on mahdollista pyörittää poisheitettävillä raaka-aineilla. Pop-up -ravintolana aloittanut toiminta on johtanut Suomen ensimmäisen hävikkiruokaravintola Loopin avaamiseen Helsingissä. Ravintolan ruoka-annokset valmistetaan kauppiailta ja tuottajilta kerätyistä raaka-aineista, jotka menisivät muuten hukkaan.

Hävikkiruuan hyödyntämisen lisäksi ravintola toimii sosiaalisesti vastuullisesti auttamalla työttömiä nuoria, maahanmuuttajia ja pitkäaikaistyöttömiä pääsemään kiinni työelämään ja toimittamalla suuren osan noutamastaan ruoasta edelleen hyväntekeväisyyteen.

Airbnb on matkailualan rakastettu ja vihattu kiertotalouden esimerkki

Kiertotalouteen liitetään myös palvelutalous, jossa keskitytään tavaroiden valmistuksen sijaan ratkaisujen tarjontaan. Autojen, lomaa-asuntojen, saunojen ja työvälineiden yhteisomistaminen, lainaaminen tai vuokraaminen ovat yleistyneet.

Kiertotaloudessa ei aina raha vaihda omistajaa, mutta ei taloudellisen hyödyn tavoittelu ole ristiriidassakaan ideologian kanssa. Kauttallistettuja maailmankuuluja esimerkkejä ovat mm. Uber ja Airbnb.

Airbnb on yhdysvaltalainen vuonna 2008 perustettu yritys ja internetsivusto, jonka yksinkertainen idea on ollut antaa kenelle tahansa mahdollisuus ilmoittaa oman huoneensa tai vastaavan tilan vuokrattavaksi. Idea on hyvä, mutta ongelmaksi on muodostunut ilmiön mukanaan tuoma kilpailutilanteen vääristyminen ja liiketoiminnaksi paisuneen toiminnan verojen kierto ja harmaa talous. Matkakohteissa paikalliset ja sijoittajat ovat vuokranneet asunnot kovalla hinnalla Airbnb:n kautta matkailijoiden lyhytaikaisiksi majoituspaikoiksi ja hinnat ovat karanneet paikallisten saavuttamattomiin.

Useissa maissa on lailla määrätty pelisäännöt Airbnb:n tarjoajille mm. asettamalla rajoituksia tarjottavien yöpymisvuorokausien määrään tai laittamalla vuokratuloista saatavat tulot veronalaisiksi. Matkailijalla on mahdollisuus vaikuttaa palvelun vastuulliseen kehittämiseen mm. tarkistamalla vuokraamansa majoituksen taustoja ja suosimalla vaihtoehtoja, joissa majoitaudutaan paikallisen perheen kodissa, tutustuen samalla paikallisiin ja heidän arkeensa, minkä voi sanoa olleen Airbnb:n hyvää tarkoittava alkuperäinen idea.

Mikä on sinun yrityksesi kiertotalouden innovaatio ja sitoumus

Suomen hallitusohjelmasta nousee strateginen kiertotaloustavoite, jonka tavoitteista voi poimia omansa: Suomi on bio- ja kiertotalouden sekä cleantechin edelläkävijä. Kestävien ratkaisujen kehittämisellä, käyttöönotolla ja viennillä olemme parantaneet vaihtotasetta, lisänneet omavaraisuutta, luoneet uusia työpaikkoja sekä saavuttaneet ilmastotavoitteemme ja Itämeren hyvän ekologisen tilan.

Kaiken sen, minkä voi hankkia lähellä tuotettuna, kannattaa läheltä hankkia. Kotimaisten tuotteiden ja palvelujen ostaminen luo työpaikkoja ja vähentää kuljetuksista aiheutuvia ilmapäästöjä. Kotimaisuuden lisäksi tuotteita ostaessa kannattaa tarkistaa, että tuote on kestävä ja sen voi tarvittaessa korjata.

Asiakas ei aina osaa tehdä oikeita kysymyksiä, mutta yrityksen edustaja voi kertoa yrityksen ratkaisuista ja arvoista kysymättäkin. Tiedon saantaa lisäävän tuskaa, mutta tieto myös vaikuttaa positiivisella tavalla kulutuskäyttäytymiseen. Matkailuyrittäjä voi erottautua rohkeilla ratkaisuilla ja niiden esilletuomisella osana markkinointiviestintää.

Naapuriin tai kilpailevaan yritykseen voi tutustua paremmin, jos ehdottaakin yhteisten välineiden hankkimista. Kyläyhteisö voisi ehkä käyttää yhteistä ompelukonetta tai yhteisiä lumikenkiä ja vuokraamiseen tarvittava varausjärjestelmä voisi olla yhteinen digitaitojen hankkimisen motiivi.

Ruokahävikki

Ruokahävikillä tarkoitetaan ruokaa, joka on alun perin ollut syömäkelpoista, mutta päätynyt seka- tai biojätteeksi. Koko maailmassa noin 30 % kaikesta tuotetusta ruoasta päätyy hävikkiin, Suomessa kaikesta syömäkelpoisesta ruoasta 10–15 prosenttia koko elintarvikeketjussa joutuu hukkaan. Ruoan tuottaminen, kuljettaminen ja valmistaminen aiheuttavat huomattavasti päästöjä, joten jos ruoka päätyy jätteeksi, ovat päästöt syntyneet turhaan.

Kuva: Raija Lehtonen

Lähdeluettelo:

Argumentti: Suomi on maailman vihreimpien maiden joukossa.

Yalen yliopisto, Environmental performance index
https://www.numbeo.com/pollution/rankings_by_country.jsp

Argumentti: Suomessa jopa 92 % pulloista kierrätetään.

<https://www.palpa.fi/juomapakkausten-kierratys/pantillinen-jarjestelma/>

Argumentti: Suomi on uusiutuvan energian käytössä EU:n kärkimaita.

http://tilastokeskus.fi/til/ehk/2017/02/ehk_2017_02_2017-09-20_tie_001_i.html

Argumentti: Suomessa on maailman ensimmäinen kiertotalouden tiekartta.

<https://www.sitra.fi/hankkeet/kierrolla-karkeen-suomen-tiekartta-kiertotalouteen-2016-2025/#mista-on-kyse>

Argumentti: Suomi on maailman vesirikkain maa.

Keelen yliopisto, The Water Poverty Index: an International Comparison

Argumentti: Suomessa on maailman puhtain vesi.

https://cordis.europa.eu/news/rcn/100604_en.html

Argumentti: Suomi on maailman ainoa maa, jossa kaikki satamat jäätyvät talvella.

<https://www.wartsila.com/fi/suomi-100/teknologia/jaan-herruus>

Argumentti: WHO:n tutkimuksen mukaan Suomessa on maailman kolmanneksi puhtain ilma.

<http://ilmatieteenlaitos.fi/tiedote/187177339>

Argumentti: Suomesta löytyy paikka, jossa on absoluuttisesti mitattu maailman puhtain ilma.

<http://ilmatieteenlaitos.fi/tiedote/187177339>

Argumentti: Suomessa on kolmanneksi eniten tilaa ihmistä kohden Euroopassa.

Eurostat, Population density, persons per km²

Argumentti: Suomen kallioperä on Euroopan vakainta ja vanhinta

www.geologia.fi & Javier Pedrosa

Argumentti: Suomessa on maailman pienin riski altistua luonnononnettomuuksille.

Inter-Agency Standing Committee (IASC) ja Euroopan komissio, INFORM Index for Risk Management Results 2017

Argumentti: Suomessa on EU:n puhtainta ruokaa.

Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto (EFSA), The 2015 European Union report on pesticide residues in food

Argumentti: Suomessa on maailman suurin tilastoitu ja sertifioitu luomukeruualue.

<http://luomu.fi/kasvit/keruuluomua/>

Argumentti: Geoenergialla voisi korvata kaikkien Suomen kiinteistöjen käyttämän fossiilisen energian.

<http://www.gtk.fi/geologia/luonnonvarat/geoenergia/>

Argumentti: Suomi on Euroopan metsäisin ja maailman kymmenenneksi metsäisin valtio.

Tilastokeskus: http://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_01_03_metsat.html

Argumentti: Tiukasti suojeltujen metsien määrällä ja osuudella metsäpinta-alasta mitattuna Suomi on Euroopan kärjessä.

http://stat.luke.fi/laatuseloste-metsien-suojelu_fi-0
<https://www.smy.fi/forest-fi/metsatietopaketti/luonnon-monimuotoisuus>

Argumentti: Suomi on sijoittunut toiseksi cleantech-alan kasvuyritysten innovatiivisuutta mittaavassa selvityksessä.

<https://yle.fi/uutiset/3-9665884> <https://wwf.fi/mediabank/9906.pdf>

Argumentti: Suomen peruskoulutus on maailman parasta.

The Global Competitiveness Report 2017-2018: Primary Education

Argumentti: Suomi on OECD-maiden kärkimaa koulutuksessa.

OECD, Better Life Index: Education

Argumentti: Suomalainen koulutus vastaa tulevaisuuden tarpeisiin kolmanneksi parhaiten maailmassa.

Economist Intelligence Unit (EIU), Worldwide Educating for the Future Index

Argumentti: Suomi on maailman lukutaitoisin maa

J. W. Miller ja M. C. McKenna, World's Most Literate Nations: Rank Breakdown

Argumentti: Suomen kestävä kilpailukyky on maailman kolmanneksi paras.

SolAbility, The Global Sustainable Competitiveness Index 2016

Argumentti: Suomi on Euroopan kolmanneksi paras maa yritystoiminnalle

European Chamber, Best European countries for business 2017

Argumentti: Suomessa on maailman kolmanneksi paras talousympäristö liiketoiminnan kasvuille.

Grant Thornton, Global Dynamism Index 2015

Argumentti: Suomi on maailman neljänneksi innovatiivisin maa.

https://www.weforum.org/agenda/2017/10/these-are-the-10-most-innovative-countries-in-the-world/?utm_content=buffer37d91&utm_medium=social&utm_source=facebook.com&utm_campaign=buffer

Argumentti: Suomen poliisi ja sisäinen turvallisuus ovat kokonaisuutena maailman toiseksi parhaat.

The International Police Science Association, World Internal Security and Police Index

Argumentti: Suomi on maailman vakain valtio.

The Fund for Peace, Fragile States Index 2017

Argumentti: Suomi on maailman vapain maa, Norjan ja Ruotsin ohella.

Freedom House, Freedom in the World 2017

Argumentti: Suomen sosio-taloudellinen haavoittuvuus on toiseksi alin, ja maan kyky selviytyä sosio-taloudellisista haasteista on maailman toiseksi paras.

Inter-Agency Standing Committee (IASC) ja Euroopan komissio, INFORM Index for Risk Management Results 2017

Suomi on inhimillisen hyvinvoinnin vertailussa maailman paras maa.

Sustainable Society Index, Main results 2016

Suomi on maailman onnellisin maa.

YK:n onnellisuusraportin mukaan:
https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf

Suomi on maailman toiseksi tasa-arvoisin maa.

Maailman talousfoorumi (WEF), Global Gender Gap Index 2016

Suomalaiset ovat eurooppalaisista toiseksi tyytyväisimpiä elämäänsä.

Eurostat, Percentage of the population rating their satisfaction as high, medium or low

Suomessa on eniten saunoja asukasta kohden.

YK:n onnellisuusraportin mukaan:
https://s3.amazonaws.com/happiness-report/2018/WHR_web.pdf

Saamelaiset ovat ainoa Euroopan Unionin alueella asuva alkuperäiskansaksi tunnustettu kansa.

<http://www.ssn.fi/info/tietoa-saamelaisista/>

Suomen kieli on kymmenen vanhimman puhutun kielen joukossa.

<https://theculturetrip.com/asia/india/articles/the-10-oldest-languages-still-spoken-in-the-world-today/>

Suomalainen sisu tunnetaan maailmalla.

<https://theculturetrip.com/asia/india/articles/the-10-oldest-languages-still-spoken-in-the-world-today/>

Suomi on Tanskan ohella maailman paras maa ihmisten perusoikeuksien suojelemisessa.

The World Justice Project, Rule of Law Index 2016

Suomalaisten luottamus muihin ihmisiin on toiseksi suurinta Euroopassa.

Eurostat, Average rating of trust

Suomessa on maailman kolmanneksi vähiten korruptiota.

Transparency International, Corruption Perceptions Index 2016

Artikkeli: Suomen matkailuirtykset mukaan ilmastotalkoisiin (s. 24-27)

HS 28.12.2017 (pääkirjoitus: Maailma odottaa uusia ilmastotekoja)

HS 27.12.2017 (Kotimaa: "Jäätiköiden sulamisen haistaa ilmasta" – Pitkän linjan tutkimus matkailija on huolissaan arktisen luonnon äkillisestä muutoksesta)

HS 21.12.2017 (Ulkomaat: Luonnonkatastrofit tulivat tänä vuonna poikkeuksellisen kalliiksi – tutkijat korostavat ilmaston muutoksen roolia)

Yhdysvaltain sään- ja valtameritutkimushallinto NOAA:n raportti:
<http://www.noaa.gov/media-release/arctic-saw-2nd-warmest-year-smallest-winter-sea-ice-coverage-on-record-in-2017>

HS 19.12.2017 (Tiede: Raportti: Arktinen alue lämpenee huolestuttavaa vauhtia – meri jää jatkaa hupenemistaan ja iki routa sulaa nopeammin kuin koskaan)

Turun Sanomat 19.12.2017 (Metsänhakuulinjaus poistaa kasvun esteitä)

HS 17.12.2017 (Suomen valtio reagoi ilmastomuutokseen liian hitaasti ja keskustelu vaikutuksesta työpaikkoihin on "ihän duplialikkatasolla", sanoo aiheesta kirjan ohjannut Hanna Nikkanen)

HS 2.12.2017 (Teknologia: Kotiavaimena ihon alla oleva mikrosiru, terapeuttina tekoälyrobotti – tulevaisuustutkija Elina Hiltunen testaa työkseen "vempaimia", joista me muut emme vielä tiedä mitään)

Pekka Vihma: "Ekologinen geoenergia lisää matkailukohteiden houkuttelevuutta ja vastuullisuutta"
https://ilmasto-opas.fi/fi/ilmastonmuutos/hillinta/-/artikkeli/28259fe8-7b5e-4806-8ab6-7c06739ef5cc/kestavat-kuluttajavalinnat.html#cli_links

Hiilijalanjälki- ja ilmastolaskurit:
<https://www.carbonfootprint.com/calculator1.html>

<https://beta.ilmastodieetti.fi/ilmastolaskuri.html>

<http://www.ilmastolaskuri.fi/fi>

Artikkeli: Suomessa on tilaa, hiljaisuutta ja metsää – juuri sitä, mitä matkailija kaipaa (s. 28-29)

MMM Seija Kurunmäki. ruoka-alan vaikuttaja.

Toivo Rautavaara: Mihin kasvimme kelpaavat (1942)

<http://luomu.fi/kasvit/keruuluomua/>

The 2015 European Union report on pesticide residues in food

Artikkeli: Suomessa on maailman suurin luomukeruualue ja EU:n puhtainta ruokaa (s.31-33)

MMM Seija Kurunmäki. ruoka-alan vaikuttaja.

Toivo Rautavaara: Mihin kasvimme kelpaavat (1942)

<https://www.luke.fi/ruokafakta/vihannekset-hedelmat-ja-marjat/luomukeruualue/>

<http://luomu.fi/kasvit/keruuluomua/>

The 2015 European Union report on pesticide residues in food

Artikkeli: Sosiokulttuurinen vastuullisuus haastaa matkailuirtykset (s.34-37)

Muumimaa Oy, Tomi Lohikoski
Lapinlahden Lähde, Katja Liuksiala
Myö - Hostel

Nicolau, Juan L (2008) Corporate Social Responsibility – Worth-Creating Activities – Annals of Tourism Research 35(4):990-1006

Nylund, Anu (2013): Matkailun keltainen kirja. Matkailuosajat Suomi-kuvan lähettiläinä. Pro-gradu. Lapin yliopisto

Nylund, Anu (2010): Mitä se vastuullinen matkailu oikein on. Kandi. Lapin yliopisto

<http://www.travelweekly.co.uk/articles/63837/wtm-2016-world-responsible-tourism-awards-joint-winners-revealed>

<http://trenecuador.com/es/inicio/>

<http://www.muumimaa.fi/yritysinfo/yhteiskuntavastuu>

<https://www.hs.fi/elama/art-2000005462385.html?share=8637e45d06bbc97f4a19979a30e-3ba74>

<http://lapinlahdenlahde.fi/fi/lapinlahden-lahde/>

<https://www.sb-index.com/2017-finland-official-report/>

Artikkeli: Luonnon ja ihmisen välisen yhteyden säilyminen kestävän tulevaisuuden ehtona (s.38-39)

Kirsi Suomi, Saamelaiskäräjät

Saamelaiskulttuuriosio Lapin maakuntaohjelmassa 2018-2021

Kuokkanen, R. (2007). Reshaping the University: Responsibility, Indigenous Epistemes and the Logic of the Gift. Vancouver: UBC Press.

http://www.un.org/esa/socdev/unpfii/documents/5session_factsheet1.pdf

https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/wp-content/uploads/sites/19/2017/12/State-of-Worlds-Indigenous-Peoples_III_WEB2018.pdf

<http://www.ssn.fi/info/tietoa-saamelaisista/>

Artikkeli: Kiertotalous tulee apuun, kun kulutus kasvaa ja resurssit pienenevät (s.40-42)

Suomen itsenäisyyden rahasto SITRA
<https://www.sitra.fi/>

<https://wwf.fi/uhat/ylikulutus/>

Luonnonvarakeskus, LUKE

Visit Finland

Tämä käsikirja on painettu ympäristöystävälliselle FSC-sertifioidulle paperille.